

Věc C-34/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora Evropské unie****Datum doručení:**

24. ledna 2023

Předkládající soud:

Sąd Okręgowy w Koszalinie (Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

30. prosince 2022

Žalobce:

RF

Žalovaný:

Getin Noble Bank S.A.

Předmět původního řízení:

Žaloba na prohlášení neplatnosti smlouvy o hypotečním úvěru indexovaném v CHF uzavřené s žalovanou bankou a současně na zaplacení peněžité částky, jakož i návrh žalobkyně na zajištění nepeněžité pohledávky úpravou práv a povinností stran sporu po dobu jeho trvání odkladem povinnosti žalobkyně platit splátky úvěru ve výši a termínech uvedených ve smlouvě

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce:

Výklad čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/59 za účelem zjištění, zda se v tomto ustanovení uvedený zákaz týká výlučně možnosti zajištění peněžité pohledávky formou výkonu rozhodnutí nebo také zahájení jakéhokoliv zajišťovacího řízení ve vztahu k subjektu v nucené restrukturalizaci

Předběžná otázka

Týká se zákaz uvedený v čl. 70 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012, výlučně možnosti zajištění peněžité pohledávky formou výkonu rozhodnutí nebo také zahájení jakéhokoliv zajišťovacího řízení ve vztahu k subjektu v nucené restrukturalizaci?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Smlouva o fungování Evropské unie, článek 12, čl. 169 odst. 1

Listina základních práv Evropské unie, článek 38

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, body 4, 21, 24 odůvodnění, čl. 6 odst. 1, čl. 7 odst. 1

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012, bod 5 odůvodnění, čl. 70 odst. 1

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Polské republiky), článek 76

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (zákon ze dne 23. dubna 1964 občanský zákoník), články 5, 22¹, články 43¹, 44, 45, čl. 58 odst. 1–3, článek 353¹, čl. 358¹ odst. 1–4, čl. 359 odst. 1 a 2, čl. 385¹ odst. 1–4

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (zákon ze dne 29. srpna 1997 o bankách), čl. 69 odst. 1, čl. 69 odst. 2 (ve znění účinném ke dni 31. srpna 2007)

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji [zákon ze dne 10. června 2016 o bankovním záručním fondu, systému pojištění vkladů a nucené restrukturalizaci (dále jen „zákon o bankovním záručním fondu“)], čl. 135 odst. 1 a 4

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (zákon ze dne 17. listopadu 1964 občanský soudní řád), čl. 13 odst. 2, čl. 199 odst. 1, čl. 730

odst.1 a 2, čl. 730¹ odst. 1, 2, 2¹ a 3, články 731, 737, 738, čl. 743 odst. 1 a 2, článek 755

Shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Předkládající soud projednává žalobu na určení a na plnění žalobkyně RF proti žalované GETIN Noble Bank SA se sídlem ve Varšavě. Žalobkyně se domáhá určení, že smlouva o hypotečním úvěru indexovaném v CHF, uzavřená mezi ní a žalovanou dne 31. srpna 2007, je neplatná. Žalobkyně se navíc domáhá zaplacení částky 80 657,30 PLN s příslušenstvím. Alternativně navrhl, aby soud prohlásil, že v žalobě blíže uvedená ustanovení smlouvy představují zakázaná ujednání a nezavazují žalobkyni. K tomuto návrhu navíc žádala, aby soud uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 28 780,01 PLN s příslušenstvím.
- 2 Současně s žalobou podala žalobkyně návrh na zajištění nepeněžitě pohledávky, a to úpravou práv a povinností stran sporu po dobu jeho trvání tak, že soud odloží povinnost žalobkyně platit splátky úvěru ve výši a termínech uvedených ve smlouvě ode dne vyhovění návrhu na zajištění do dne právní moci konečného rozhodnutí v této věci. Tento návrh odůvodnila právním zájmem spočívajícím v riziku finančních ztrát, neboť pravidelně splácí jistinu a úroky, což může vést k zatížení jejího majetku a bezdůvodnému obohacení žalované.

Podstatné argumenty stran

- 3 Žalobkyně tvrdí, že výše uvedená smlouva o hypotečním úvěru je neplatná a obsahuje zakázaná ujednání, kterými není vázána. Podle jejího názoru má právní zájem na výše uvedeném zajištění nepeněžitě pohledávky s ohledem na riziko vzniku finančních ztrát.
- 4 Žalovaná se k žalobě ještě nestihla vyjádřit, neboť v době vydání předkládacího usnesení jí kopie žaloby nebyla ještě doručena s ohledem na skutečnost, že se předkládající soud v prvé řadě zabývá návrhem na zajištění nepeněžitě pohledávky.

Odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 5 Pokud jde o nutnost podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, předkládající soud konstatoval, že za účelem správné aplikace ustanovení vnitrostátního práva týkajících se možnosti zajištění nepeněžitě pohledávky je třeba vyložit unijní právo, a to za situace, že vůči žalované bylo (dne 29. září 2022) zahájeno řízení o nucené restrukturalizaci, v důsledku čehož byl podnik banky převeden na překlenovací instituci zřízenou Bankovním záručním fondem.

- 6 Podle předkládajícího soudu by v zásadě bylo možné vyhovět návrhu žalobkyně na zajištění nepeněžitě pohledávky, neboť jej odůvodnila a prokázala, že na něm má právní zájem.
- 7 Nicméně podle článku 135 zákona o bankovním záručním fondu musí být všechna vykonávací řízení nebo zajišťovací řízení týkající se majetku subjektu v restrukturalizaci, zahájená před zahájením restrukturalizace, zastavena (odst. 1), a v průběhu řešení krize je ve vztahu k subjektu v restrukturalizaci nepřijatelné zahajovat vykonávací a zajišťovací řízení (odst. 4). Posledně citované ustanovení je transpozicí čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/56 do polského právního řádu.
- 8 Při projednání návrhu žalobkyně pojal předkládající soud pochybnosti ohledně aplikace čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/59, pokud jde o výklad toho, zda se zákaz uvedený v tomto ustanovení vztahuje pouze na možnost zajištění pohledávek formou výkonu rozhodnutí nebo také formou jakéhokoliv zajišťovacího řízení ve vztahu k subjektu v nucené restrukturalizaci.
- 9 Předkládající soud uvedl, že je možné se domnívat, že se zákaz uvedený v článku 70 směrnice 2014/59 vztahuje pouze na aktiva, která jsou již zahrnuta v majetku subjektu v režimu řešení krize a případný výkon rozhodnutí nebo zajištění by mohly mít za následek vynětí těchto aktiv z majetku tohoto subjektu po výkonu rozhodnutí nebo po zajišťovacím řízení. Podle názoru předkládajícího soudu se proto zákaz zahájení zajišťovacího řízení nemůže týkat aktiv, která ještě nejsou součástí takového majetku. V takové situaci by uvedené ustanovení nebránilo vyhovění návrhu žalobkyně.
- 10 Z pohledu unijního práva předkládající soud uvedl, že v souladu s bodem 5 odůvodnění směrnice 2014/59 lze stěžejně najít důvod, pro který by nebylo možné zajištění nepeněžitých pohledávek vůči bance v režimu řešení krize, které má být ostatně v souladu se směrnicí vedeno podle zásady, že žádný věřitel se nesmí dostat do méně výhodného postavení, než jaké by měl ve standardním insolvenčním řízení.
- 11 S ohledem na výše uvedené okolnosti navrhl předkládající soud, aby na jím položenou předběžnou otázku odpověděl Soudní dvůr tak, že čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/59 se vztahuje pouze na možnost zajištění peněžitě pohledávky prostřednictvím výkonu rozhodnutí.
- 12 Předkládající soud nadto uvedl, že dosavadní praxe Soudního dvora se věnovala výlučně doslovnému výkladu čl. 70 odst. 1 směrnice 2014/59, což má však za následek nemožnost dosažení cílů přijatých v unijním právu. Současně soud poukázal na nezbytnost zajistit plnou praktickou účinnost tohoto práva.
- 13 Konečně předkládající soud navrhl podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, neboť povaha projednávané věci to vyžaduje s ohledem na to, že podle občanského soudního řádu by o zajištění nepeněžitě pohledávky mělo být rozhodnuto bezodkladně.